

MOTTATT

24 MARS 2011

Vannregionmyndigheten for Glomma
Østfold fylkeskommune
Postboks 220
1702 Sarpsborg

2009 / 155

Moss 22.03.11

Uttalelse til planprogram – Forvaltningsplan for vannregion Glomma 2016-2021

Vannregion Glomma har utarbeidet forslag til planprogram for forvaltningsplan for vannregion Glomma 2016-2021. Planprogrammet beskriver arbeidet og prosessen fram mot godkjent forvaltningsplan i 2015. Planprogrammet skal sikre tidlig medvirkning, god planprosess og synliggjøre framdriften i arbeidet. Programmet skal også synliggjøre ansvarsfordelingen i arbeidet.

Vannregionmyndigheten ønsker særlig innspill på følgende:

1. Er det tydelig hvordan arbeidet med vannforvaltningen skal gjennomføres ?
2. Dekker planprogrammet de temaer som bør behandles i forvaltningsplanen?
3. Er det tydelig hvordan man kan delta i arbeidet og hvordan man kan finne informasjon ?
4. Er det andre metoder for involvering/medvirkning som bør benyttes ?
5. Er høringspartenes interesser og behov tilstrekkelig representert og ivaretatt i arbeidet ?

Innledningsvis vil vi berømme planmyndigheten for et godt og oversiktlig dokument. Vi vil i første omgang konsentrere oss om en del overordnede innspill som vi mener kan være viktig i forbindelse med den fylkeskommunale behandlingen. Når vi allikevel har noen bemerkninger så gjelder disse i alle hovedsak spørsmål 1 og disse er ment som innspill for å gjøre et allerede godt plandokument bedre hva organisering, arbeid og oppgaver angår.

Kapittel 3 Organisering av arbeidet

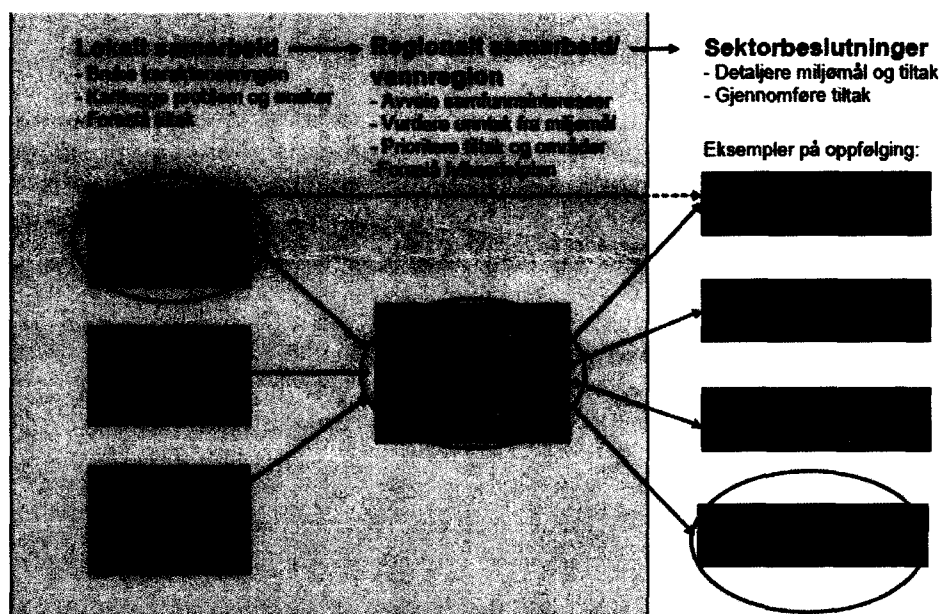
Kapitlet er oversiktlig men vi savner en bedre sammenheng mellom kapittel 3 og kapittel 4, samt kapittel 6. Vi synes blant annet at fylkesmennes viktige rolle i liten grad er synliggjort i kapittel 3. Vi tenker her spesielt på fylkesmannens sentrale oppgaver innen miljøinformasjon og overvåking (karakterisering og klassifisering).

3.1.4. Arbeidsgruppen

Vi savner en nærmere spesifisering av gruppens oppgaver og sammensetning. Vi mener at fylkesmennenes landbruksavdeling, som en viktig sektormyndighet, må få 1-2 plasser i denne arbeidsgruppa. Vårt forslag er at Østfold og Akershus kan samarbeide om en representant og at Hedmark og Oppland kan samarbeide om en.

Vi mener videre at to av denne gruppens viktigste oppgaver må være å **avveie samfunnsinteresser og å prioritere tiltak og områder** jfr figur fra den statlige veileder for planarbeidet. I første planperiode ble dette av tidsmessige grunner ikke gjennomført godt nok, det betyr at innspill fra vannområdene i for liten grad er vurdert og prioritert. Dette helt nødvendige arbeidet må bli prioritert i denne planfasen og arbeidsgruppen peker seg ut som en naturlig area.

Først utredning og plan – så sektorvedtak

3.3 Organisering og ansvar på lokal nivå i vannområdene.

Vi foreslår at dette kapitlet kalles organisering og ansvar i **vannområdene**. Ved å bringe inn ordene lokal nivå får en fokus vekk fra vannområdebegrepet og over til et litt for snevert kommunebegrep. Det samme gjelder også kapittel 3.1 hvor en med fordel kan bruke ordet **vannregion** i stedet for regionnivå.

I dette kapitlet eller i forbindelse med kapittel 4 kunne en knyttet organisering og arbeidet med de forskjellige oppgavene tettere sammen. For å sette det litt på spissen kan en si at alle oppgavene i vanddirektivet skal gjennomføres vannområdevis, med unntak av forvaltningsplanen som utarbeides på vannregionnivå. Men store deler av forvaltningsplanen bygger på kunnskap og fakta (karakterisering, klassifisering, overvåking, tiltaksanalyse etc.) på vannområdenivå og innspill til tiltaksprogram fra vannområdene. Det betyr at det er behov

for å synliggjøre alle myndigheters oppgaver og ansvar på vannområdenivå. Vår erfaring, som også ble bekreftet på den nasjonale vannmiljøkonferansen, tilsier at vannområdene er den viktigste arenaen som legger grunnlaget for godt arbeid med å bedre vannmiljøet.

Det hersker imidlertid en del forvirring rundt ansvar og oppgaver. Som planprogrammet poengterer består vannområdeutvalgene av kommuner, fylkeskommuner og regionale sektor- og miljømyndigheter. Alle disse partnerne har hver sine oppgaver som til sammen gjør at en får til helhetlig vannforvaltning. Hvis en av partene uteblir eller ikke gjør oppgaven sin får vi ikke til en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning. Vannområdeutvalgene med faggrupper eller temagrupper er en samordningsarena for vannforvaltningen. Vannområdeutvalgene har ingen formell myndighet. Myndigheten og oppgavene ligger hos sektorene, samt plan- og miljømyndighetene enten de er lokale eller regionale. Medlemmene i vannområdeutvalget har imidlertid sitt ansvar og myndighet som de sørger for å utøve og følge opp på "hjemmebane". Vannområdenes viktigste oppgave er å få innspill og deltakelse fra alle parter, drøfte utfordringer og få til enighet om tiltak for å nå miljømålene på tvers av sektorer, nivåer og administrative grenser. Samtidig skal de også koordinere/sørge for tiltaksrapportering fra sektorene og være pådrivere for tiltaksgjennomføring. Mye av det faglige arbeidet skjer i temagruppene, hvor fylkesmennene og kommunene sitter, i samarbeid med prosjektleder og eller via faglige utredninger.

Vi synes at plandokumentets klarhet rundt oppgaver og ansvar tydeliggjøres med å bruke miljøovervåkning/miljøinformasjon som et eksempel. Her kommer ikke ansvar og oppgaver godt nok fram i kapittel 3.1.1, omtale av miljøvernoppgaver på side 23, i tabell 4.4 for eksempel overvåkning og utarbeidelse av overvåkningsprogram og i kapittel 6. Vi mener at det er fylkesmannen som miljømyndighet som har det faglige ansvaret for overvåkingen, men at den skal foregå vannområdevis og under vannområdeparaplyen og at alle plikter å delta og bidra. Dette kan enkelt gjøres ved å tydeliggjøre at alt arbeid med karakterisering, klassifisering og overvåking foregår vannområdevis (slik det i praksis gjør i dag) men at det er fylkesmennenes miljøvernordninger som har ansvaret for oppgaven i hvert enkelt vannområde. Oppgaven kan ledes av en fagperson hos FMVA som samarbeider med prosjektleder, kommunene og andre, fortrinnsvis i en temagruppe (overvåking, vannmiljø) i vannområdeutvalget.

3.4 Finansiering av planarbeidet

Vi mener at det må settes av mer ressurser til arbeidet med forvaltningsplanen. Dette gjelder alle fylkeskommunene men særlig de fylkeskommuner som også er vannregionmyndighet. Det er et meget krevende arbeid å lede Norges største vannregion, både hva areal, befolkning og antall kommuner angår.

I den forbindelse vil vi også påpeke at det er viktig at den fylkeskommunen som er vannregionmyndighet skiller tydelig på sine oppgaver som vannregionmyndighet og som fylkeskommune.

Fylkeskommunene må også synliggjøre ovenfor statlige myndigheter at en statlig medfinansiering av prosjektlederstillinger i vannområde med store miljøutfordringer må på plass. Det kan ikke være slik at kommunene skal dra hele lasset på vannområdenivå alene.

4.1 Beslutnings- og kunnskapsgrunnlaget

I tabell på side 22 er det en oversikt over aktiviteter hvor det skal komme innspill fra vannområdenivå. Her er det behov for å se på tidsfrister på nytt. Det kan også være nyttig å sette opp en egen kolonne som viser hvem (hvilken myndighet) som har ansvaret for oppgaven innen for vannområdet.

Prosjektlederforumet for vannområdene har tidligere gitt et innspill på frister for innlevering av årlige handlingsplaner og rapportering på disse til vannregionmyndigheten. Innspillet fra prosjektlederforumet går på at sektormyndighetene bør ha en frist til 15. februar for å melde tilbake på gjennomførte tiltak til vannområdene. Vannområdene bør ha frist til 1. mars med å sammenstille gjennomførte tiltak og oversende dette til vannregionmyndigheten. Det samme gjelder også innspill til årlig handlingsprogram som bør være 31.12.

Fylkeskommunene må synliggjøre at det er store kostnadene forbundet med beslutnings- og kunnskapsgrunnlaget det være seg overvåkning, tiltaksanalyser, kostnadsanalyser med mer. Her må det til en kraftig økning av de statlige bevilgningene. Det er særlig grunn til å påpeke viktigheten av biologiske indikatorer på vannmiljøtilstanden. Kartlegging av disse er grunnleggende miljøinformasjon og basis for alt som skal gjøres. Denne kunnskapen må på plass i 2011 og 2012 for å kunne danne grunnlaget for resten av arbeidet med forvaltningsplanen. Her må staten ved Miljøverndepartementet og underliggende etater ta et stort ansvar for finansiering og at arbeidet blir gjort på en god og faglig korrekt måte.

6.4.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det skal være utført en økonomisk analyse innen 31.12.2011. Metodikk og veiledning for dette arbeidet er imidlertid ikke klart og det er dermed vanskelig å vurdere om dette er realistisk å få gjort innen tidsfristen.

I tillegg til en økonomisk analyse av tiltakene er det viktig at fylkeskommunene får fram de administrative konsekvensene av arbeidet med vannforskriften. Det er en kjensgjerning at mange kommuner sliter med manglene administrative ressurser. I mange av kommunene i vannregion Glomma gjelder dette både landbruks-, avløps- og miljøforvaltningen. Mangel på kompetanse og ressurser i kommunene kan derfor bli en stor utfordring og en flaskehals ved gjennomføring av vannforskriften. Vi har tidligere tatt til ordet for at kommunene må få tildelt friske midler via nye kostnadsnøkler hvor arbeid med bedre vannmiljø vekstlegges.

Vi kommer tilbake til eventuelle ytterligere høringsinnspill etter neste møte i vannområdeutvalget 26. mai og etter en runde med kommunene i vannområdet.

Med vennlig hilsen

Kjell Løkke (sign.)
Leder for vannområdeutvalget Morsa

Helga Gunnarsdottir
Daglig leder

E-kopi til fylkeskommunene og vannområdeutvalget Morsa